

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

6 Quomodo distinguendum: & ordinandum sit prædicame[n]tum Vbi,
quæve proprietates illi tributantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

Responsio ad rationem dubitandi initio.
positam.

Diuisio vbi in definitiuum, & circumscriptiuum
exponitur.

XII.

II.

Et hoc etiam confirmari potest exemplo motus, localis (vt simul rationi dubitandi in principio posita respondeamus) dicitur enim vnus res per accidens moueri ad motum alterius, non quia vere & in se non mutetur, alioqui non proprie, sed per metaphoram, aut denominatione extrinseca mutari diceretur. Sed illud per accidens, perinde est ac per aliud: tunc enim dicitur res sic moueri per accidens, quando motus non exercetur primo & per se circa illam, sed circa aliam, quæ alteram secum trahit, vt plane constat de homine, qui mouetur in navi, vel de vestibus, quæ mouentur cum homine. Ad hunc ergo modum intelligendum est moueri accidentia ad motum subiecti per accidens, non quod ipsa non vere & in se mutantur, nam reuera mutant locum & Vbi, & consequenter etiam mutant relationes propinquitatis vel distantie ad res alias, sed quia quasi deferuntur ad modum subiecti.

XIII.

Primo per se
aut per ali-
ud vbi sit
in loco.

Sed instabit tamen aliquis, quia si accidentia habent propria Vbi, cum ipsum etiam Vbi sit quoddam accidens, habebit etiam suum Vbi, distinctum ab Vbi subiecti, & ita procedetur in infinitum. Respondetur vulgari solutione, quæ in simili processu dari solet, vnumquodque Vbi se ipso esse præfens vbiunque suum formalem effectum exercet. Nam quando ipsa forma aliquo modo participat suam rationem & quasi effectum formalem, non per aliam formam, sed se ipsa id habet, sicut supra in simili dictum est de quantitate. In præfenti vero peculiariter hoc declaratur ex differentia notanda inter Vbi, & alia accidentia, quod in ipso Vbi, nunquam potest mutari præfentia localis, in aliis vero potest, exceptis solis relationibus propinquitatis & distantie, quæ fundantur in ipso Vbi, & ideo imitantur illud. Ratio vero est, quia alia accidentia sunt præfentia per modum distinctum. Vbi vero se ipso, & ideo non potest præfentiam mutare, quia non potest mutare suam entitatem. Sicut etiam supra dicebamus actionem non posse mutare respectum transcendentalem ad agens, quia non alia actione, sed se ipsa fit: & ideo si respectus ad agens mutatur, non mutat actio respectum, sed in subiecto vel effectu mutatur actio, & vna tollitur, & alia loco illius succedit. Ad eundem ergo modum, quando subiectum mutat præfentiam, non mutat ipsum Vbi respectum præfentia, sed vnum Vbi tollitur, & aliud loco illius fit in re alicubi existente. Et hoc modo conuenit Vbi esse immutabile, quam proprietatem attribuit Aristoteles loco in 4. Physicorum: propriissime vero, & radicaliter (vt sic dicam) conuenit ipsi Vbi, nam loco extrinseco non conuenit nisi secundum formalem quandam considerationem superficiei vt existentis in tali Vbi, & quatenus omnes superficies ibi succedentes illam formalitatem participant, de quo alibi latius.

Primo enim ex dictis constat posse in hoc prædicamento assignari vnum supremum genus, quod per essentielles differentias diuidi potest in species subalternas vsque ad ultimas, & vsque ad indiuidua. Hæc autem coordinatio satis accommodare fit si diuisionem illam, quæ de loco, seu potius de esse in loco dari solet, scilicet, vel definitiue, vel circumscriptiue, ad Vbi accommodemus. Quæ diuisio sumpta est ex Damasceno lib. 1. de fide cap. 17. & lib. 2. cap. 3. Quamuis ipso verbo definiendi aut definitiue, non utatur, sed solum verbo circumscribendi: declarat tamen non habere eandem vim in rebus spiritualibus, & in corporalibus, & ad hanc diuersitatem significandam vsunt Theologi illis duabus vocibus circumscriptiue & definitiue. Dicitur ergo res esse alicubi circumscriptiue, quando ita ibi est, vt sit rota in toto pars in parte spatii quod occupat: definitiue autem dicitur esse aliquid, quod ita est alicubi, vt intra definitum spatium contineatur, nec simul possit extra illud naturaliter esse. Est autem subintelligenda negatio extensionis, nam alias etiam id, quod est circumscriptiue in loco, erit etiam definitiue, quia non potest naturaliter simul esse in alio Vbi: quo sensu illud esse definitiue potest genericè sumi prout distinguitur ab esse vbiique quod est proprium Dei. Vt ergo illa sit ratio specifica, subintelligenda est negatio, videlicet vt res illa dicatur esse definitiue in loco, quæ licet non habeat in loco extensionem partium, intra certos tamen limites ita continetur, vt extra illud Vbi naturaliter esse non possit. Atque ita illa diuisio fere coincidit cum diuisione Vbi in corporeum & spirituale, quæ duo membra esse specie diuersa superius ostensum est.

Prima obiectio contra diuisionem, eiusque
solutio.

Sed obiciere quis potest nam punctum habet etiam suum Vbi, in quo non est extensio partium, vt possit esse totum in toto, & totum in qualibet parte, & tamen punctum non dicitur esse alicubi definitiue sed potius circumscriptiue. Respondetur primo non oportere vt Vbi ipsius puncti in illa diuisione contineatur, quia sicut Aristoteles dixit punctum non esse in loco per se, sed per accidens, & sicut punctum non est quantitas, sed principium quantitatis, ita nos dicere possumus punctum non habere Vbi, sed principium Vbi corporei. Vnde vterius dicitur, eo modo quo illud est Vbi, reduci ad circumscriptiuum, & in descriptione Vbi definitiui subintelligendum etiam erit sub negatione extensionis partium, comprehendendi negationem essendi in loco per modum principii talis extensionis: quod alio modo dici solet esse indiuisibile vt habens positionem in continuo.

Secunda obiectio & responsio.

Dices rursus: intrinsecum Vbi substantiæ materialis, & accidentium etiam materialium, præter quantitatem est diuisibile, ita vt ratione illius totum sit in toto, & pars in parte, & tamen ex se non est Vbi circumscriptiuum, nam hoc per se primo soli quantitati conuenit, & non alteri nisi ratione illius. Ad hoc duobus modis responderi potest, vt ad quæta sit diuisio. Primo, omne Vbi rei materialis comprehendendi sub Vbi circumscriptiuo, quia licet ex se & per se non necessario habeat extensionem partium in ordine ad locum, sed ratione quantitatis, tamen ex natura sua postulat vt media quantitate habeat illam extensionem. Vnde Vbi circumscriptiuum subdistingui potest, nam vnum est per se tale ex vi sua, seu ex natura

SECTIO VI.

Quomodo distinguendum, & ordinandum
sit prædicamentum Vbi, quæ ve proprietates illis tribuantur.

Ex dictis in præcedentibus sectionibus facile est reliqua omnia, quæ ad intelligentiam huius prædicamenti pertinere possunt, breuiter colligere.

Tom. II. Metaphys.

tura illius subiecti quod proxime afficit. Aliud vero est, quod non habet prædictam extensionem ex vi sua, tamen aptum est illam habere media quantitate. Et iuxta hanc interpretationem, si substantia materialis esset alicubi sine quantitate per diuinam potentiam, & absque nullo miraculo, haberet Vbi materiale & circumscriptum, quia licet secundum illum statum non necessario esset tota substantia in toto, & pars in parte spatii ratione præsentiae seu Vbi quod tunc haberet, tamen natura sua semper postularer hunc modum essendi in loco media quantitate.

V. Secundo dicere possumus, omne Vbi, præter illud quod est proprium quantitatibus, pertinere ad modum essendi definitiue in loco, atque ita substantiam materialem dupliciter esse vbi adesse, scilicet & definitiue, & circumscriptiue. Non quatenus vnum horum includitur in alio, sed per modos specie diuersos, quorum vnus per se & ratione sui conuenit tali substantiae, alius per accidens seu per aliud, nimirum per denominationem, & coniunctionem ad quantitatem: unde prior est inseparabilior à substantia, quam posterior, ut patet in substantia materiali conseruata sine quantitate. Quae iuxta hanc interpretationem esset definitiue alicubi, & non circumscriptiue. Et hic modus loquendi videtur magis accommodatus communi vsui: nam res non dicitur esse circumscriptiue, nisi vel à superficie externa circumscribatur, vel saltem circumscribi possit quantum est ex modo essendi alicubi, ut vltima sphaera, substantia autem carens quantitate, non ita esset alicubi: esset ergo praesens potius definitiue quam circumscriptiue. Unde cum dicitur in definitione essendi alicubi circumscriptiue quod sit totum in toto & pars in parte, subintelligendum est per se, & ex intrinseca necessitate talis praesentiae, atque ita conuenit soli Vbi quantitatiuo. Unde vltimus Vbi definitiuum sic conditum à circumscriptiuo, non conuertitur cum Vbi spirituali, sed potius subdividendum est, nam aliud est cui repugnat extensio partium, & hoc est immateriale, aliud vero cui non repugnat, quamuis ex se non necessario illam habeat, sed solum ratione adiunctae proprietatis. Et vtrumque eorum potest vltius diuidi in Vbi substantiae vel accidentis, & ita erit perfecta diuisio.

Tertia obiectio dissoluitur.

VI. Rursus vero obiicitur potest, quia in mysterio Eucharistiae habet corpus Christi suam praesentiam quae vere spectat ad hoc praedicamentum, nam est quoddam accidens quatenus est quidam modus additus substantiae illius corporis, & non est alterius praedicamenti nisi huius, & tamen non continetur sub praedicta diuisione, quia nec secundum illam habet extensionem partium in ordine ad locum, nec etiam ei repugnat esse alibi, unde nec circumscriptiua est, nec definitiua. Sed haec obiectio petit Theologicum dubium, quod à nobis late tractatum est in 3. tom. 3. par. disp. 48. sect. 3. scilicet an Christus in Sacramento dicendus sit esse definitiue: vbi diximus non oportere illam praesentiam sub hac diuisione comprehendere. Nihilominus tamen probabiliter credimus illam praesentiam directe & proprie pertinere ad hoc praedicamentum, quia si non pertineret, maxime quia est supernaturalis: hoc autem non obstat, quia etiam qualitates supernaturales directe pertinent ad praedicamentum qualitatis, quia cum finitae sint, possunt habere vniuocam conuenientiam cum qualitatibus naturalis ordinis, ita ergo proportionaliter censeo de illa praesentia. Quapropter ut diuisum & partitum totum ambitum huius praedicamenti comprehendat, oportet vel praetermittere partitionem praesentiae localis in naturalem & supernaturalem, & deinde naturalem diuidere in definitiuam & circumscripti-

uiam. Vel certe, quod non incommode fieri potest, posset definitiua praesentia generaliter appellari omnis illa, quae est absque extensione partium in spatio, seu quae res praesens est tota in toto, & tota in qualibet parte absque immensitate: & haec diuidi vltius posset in eam, quae est connaturalis subiecto vel supernaturalis, vel certe in eam, quae natura sua est definita ad vnum limitatum Vbi, & eam, quae non habet ex se tantum limitationem, quamuis non sit immensitas: talis enim probabiliter existimari potest sacramentalis praesentia corporis Christi, ut latius in citato loco declarauimus.

Quarta obiectio expeditur.

VII. Varro obiicit potest circa eandem diuisionem, Quam Deus est etiam alicubi, cum sit vbiq; & tamen, neque est circumscriptiue, nec definitiue. Verum haec obiectio potius declarat partitionem illam optime accommodari ad Vbi praedicamentale, nam Deus non est alicubi per aliquod Vbi pertinet ad hoc praedicamentum quia eius immensa praesentia non est accidens, nec modus substantiae eius, sed omnino ipsa essentia eius. Et hoc sensu negat Damascenus lib. 1. c. 6. Deum esse in loco, prout, nimirum, esse in loco dicit aliquid praedicamentale vel finitum, seu continentiam intra ambitum alicuius spatii determinati. Sic etiam Chrysostomus homil. 5. ad Colos. dicit Deum nunquam esse licet, sit vbiq;. Et Augustinus lib. 83. quaest. q. 20. Deus non alicubi est, quod enim alicubi est continetur loco, & lib. 8. Genes. ad litter. cap. 26. dicit Deum esse sine tempore ac loco, & lib. de essentia diuin. vocat Deum illocalem, quod veluti declarat in serm. 8. de verbis Domini, ait, Deum non contineri in loco, & similia multa supra adduximus agentes de immensitate Dei.

Sine dicta diuisio generis in species.

VIII. Vltimo obiicitur, quod illa diuisio non sit apta ad hoc praedicamentum constituendum: quia non est vnus generis, imo nec vniuoca, nihil enim est frequentius in ore sapientium, quam incorporea non esse in loco nisi aequiuoce, ut patet ex D. Thoma 3. par. quaest. 52. art. 1. & quaest. 53. artic. 1. ergo Vbi quod est commune incorporeis, & corporalibus, non potest esse genus. Respondetur iam supra dictum esse in proprietate & rigore sermonis aliud esse adesse alicubi per extrinsecum Vbi, aliud vero esse in loco. Illa ergo locutio dici solet de esse in loco extrinseco: imo Diuus Thomas in priori loco citato expresse declarat intelligi de esse in loco corporeo. Quo sensu sine dubio valde analogice dicitur de Angelo, & de corpore, quia in vno significat contineri à loco per contactum quantitatum, in alio vero significat contingere locum contratu virtuali seu operatione: unde sicut quantitas vel contactus analogice dicitur de quantitate molis & virtutis, ita & esse in loco de illis duobus modis. At vero proprie loquendo de intrinseco Vbi posset quidem illa locutio exponi de aequiuocatione rei seu generis, eo nimirum modo quo dicuntur latere in genere aequiuocationes, aut quo corruptibile & incorruptibile dicuntur genere differre. Loquendo autem metaphysice seu logice, reuera est inter haec Vbi vniuoca conuenientia, quia vtrum confert formaliter rei quam afficit, ut sit realiter praesens, ac definita in certo spatio. Neque est cur abstrahi non possit commune genus à modo corporeo & incorporeo, & quae ac abstrahi potest à substantia vel qualitate corporea & incorporea.

IX. Rursus vero hinc inquiri poterat, an omnia Vbi corporum sint eiusdem speciei in hoc praedicamento, vel differant pro diuersitate corporum, aut pro diuersitate situum vniuersi (& idem cum proportionem quaeritur potest de incorporeis.) Sed haec quaestio ad phy-

Phyſeam pertinet, cum qua coniuncta eſt alia, an motus locales corporum omnes ſint eiſdem ſpeciei, & ideo ab his quaſtionibus nunc abſtinemus. Probabilius tamen videtur omnia hæc Vbi eſſe eiſdem ſpeciei, diſſerreque ſolum, vel per reſpectus ordinis inter ipſa corpora ſeu partes eiſdem corporis, quomodo vnum corpus dicitur eſſe ſurſum, aliud deorſum, vel per reſpectus ad ſubiectum, quomodo dicitur locus ſuperior vel inferior eſſe naturalis vel violentus.

De proprietatibus ipſius Vbi.

X. Vltimo facile etiam eſt ex dictis proprietates ipſius Vbi colligere. Quarum prima ac præcipua eſt quod ſit immobile: quam in ſuperioribus declaratum reliquimus. Et ex ibidem dictis colligere licet, ſicut omne Vbi immutabile eſt ſecundum locum, ita eſt conuerſo omne Vbi eſſe corruptibile, quantum eſt de ſe, quia ita ipſum eſt immutabile, vt ſemper ſit in ſubiecto mutabili: per mutationem autem localem ſubiecti corrumpitur ipſum Vbi. Et radix huius eſt, quia omne ſubiectum Vbi, habet finitum, & limitatum Vbi, & inde prouenit vt mutare illud poſſit & conſequenter vt ipſum Vbi poſſit corrumpi.

XI. Ab his duas proprietates aſſignant Gilbert. Albert. & alii, negatiuas, & ſere communes exteris prædicamentis extra qualitatē, nimirum non poſſe intendi nec remitti, & non habere contrarium. Et in priori nulla eſt difficultas, quia in illo modo præſentis nulla eſt latitudo quoad intentionem: quoad extensionem vero in vniuerſum ſere dici poſſet, omne Vbi habet elatitudinem, & ſuſcipere magis vel minus, vt ſatis in ſuperioribus declaratum eſt, tam in loco corporum quam ſpirituum. Dico autem ſere, quia excipi poſſet locus indiuiſibilis, vel puncti vel quem angelus habere poſſet per præſentiam ad ſolum punctum, iuxta probabilem opinionem. Sed non oportet exceptionem addere, quia hoc ipſum Vbi indiuiſibile, eſt ſuo modo principium Vbi extenſi per ſpatium, & ita ſub illo continetur.

XII. Quod autem ſpectat ad alterā proprietatem, recolendum eſt ex ſuperius dictis diſp. 45. contrarietatem, etiam vt diſtinguitur ab oppoſitione priuatiua, aliam eſſe propriiſſimā, quæ verſatur inter formas ſub eodem genere maxime diſtantes, aliam vero eſſe minus propriam, quæ reperitur inter terminos alicuius latitudinis, quatenus ab vno ad alium ſucceſſiue poſſet tranſitus fieri quomodo in augmentatione minor & maior quantitas cenſentur termini contrarii, & in intentione gradus remiſſus & intenſus. Quando ergo carentia contrarietatis dicitur proprietates Vbi, intelligendum eſt de priori & propriiſſima contrarietate, & ita eſt reſoluta, præſertim cum dictum ſit, omnia Vbi, quæ naturaliter poſſunt aſſumere idem ſubiectum, eſſe eiſdem ſpeciei. At vero poſterior contrarietas inter Vbi reperitur, nā motus localis eſt propriiſſimus motus: omnis autem motus ſit inter terminos poſitiuos & contrarios, ſaltem illo modo, vt patet ex Ariſt. lib. 5. Phyſ. c. 2. text. 10. ergo terminus per ſe motus localis habet alium ſibi contrarium: terminus autem primarius ac per ſe motus localis eſt ipſum Vbi, vt ſupra oſtenſum eſt, & idem Ariſt. docet ſupra c. 1. ergo Vbi habet contrarium, ſaltem illo poſteriori modo. Quia contrarietas in hoc ſolum conſiſtit, quod vnum vbi formaliter repugnat alteri & interea eſt quædam latitudo ſpatii, in qua extrema Vbi hanc habent oppoſitionem, quod dum ab vno receditur, ad aliud acceditur, & e conuerſo. Qui modus oppoſitionis inueniri poſſet etiam inter ea quæ ſunt eiſdem ſpeciei, vt ex dictis collat. Hic autem inſinuabat ſe quaſtio, an inter plura Vbi, præſertim corporalia tanta ſit repugnantia, vt nec per potentiam Dei abſolutam poſſint ſimul eſſe in eodem ſubiecto, quod eſt quaſtio. Tom. II. Metaphyſ.

ere, an omnino repugnet idem corpus eſſe ſimul in duobus locis, ſed hanc quaſtionem ſuſe tractauimus in tom. 3. tertie partis.

DISPUTATIO LII.

De ſitu.

Situs propinquiſſime adiacet & conuenit cum ipſo Vbi, & ideo præſens diſputatio conuenienter præcedenti ſuccedit, quam breuiſſime expedimus, quia vt ex diſcurſu eius coſtabit, hoc genus nihi rei addit ſuperioribus, ſed quandam prædicamentalem denominationem, quæ breuiſſime explicari poſſet.

SECTIO I.

Quidnam ſit ſitus, & quomodo ab Vbi diſſeratur.

Diſſicile ſane eſt explicare quidnam ſitus ſit, ita vt diuerſum genus entis à reliquis conſtituere poſſit. Vox enim ſitus trib. modis accipi poſſe videtur. Primo vt ſignificat generatim locum illum extrinſecum in quo res ſita eſt, qui non eſt forma vel accedens rei, ſed quali ſuſtentaculum eius, vt ſi dicas portionem terræ, in qua arbor plantata eſt, eſſe ſitum eius, & ſic per ſe notum videtur ſitum non conſtituere prædicamentum. Secundo ſignificare poſſet quandam relationem ordinis, vt eſſe ſurſum vel deorſum, aut in priori, vel poſteriori loco, ſeu in digniori, vel minus digno, quæ relatio quando realis eſt, ad prædicamentum ad aliquid ſpectat. Tertio modo ſignificat poſitionem partium in ordine ad locum: & in hac ſignificatione cenſetur conſtituere hoc prædicamentum, eandem tamen difficultatem habet, quia in hac etiam poſitione nihil interuenire videtur quod ad alia prædicamenta non pertineat, quia in poſitione partium in ordine ad locum aut conſideratur Vbi vniuerſum ſue partis, & hoc non eſt niſi partiale Vbi totius, vnde ad idem prædicamentum reducitur tanquam quid incompletum: aut conſideratur reſpectus, qui inde conſurgit inter partes ipſas, & ille pertinet ad prædicamentum relationis: vel conſideratur integra diſpoſitio ſubiecti, quæ ex partibus ſic ſituatis conſurgit, & illa diſpoſitio vel nihil eſt, niſi integrum Vbi totius, vel ad ſummū addit figuram quandam ipſiusmet Vbi ad prædicamentum qualitatis pertinentem. Nihil ergo noui appareret quod poſſit eſſe ſitus. Et confirmatur, nam duplex eſt poſitio partium quantitatarum: vna dicitur eſſe in toto ſecundum ſe ſeu in ordine ad ſe, vt patet ex Ariſtotele in Prædicament. de quantitat. quæ in hoc conſiſtit, quod in ipſo toto quædam partes ſunt extremae, & quædam intermediae, & quædam conſideratur vt centrum aliarum, ac denique vna poſt aliam in toto ipſo: alia vero eſt poſitio partium in ordine ad locum, quæ conſiſtit in ſimili coordinatione earum ſecundum Vbi intrinſecum, nam extrinſecus locus non eſt ſimpliciter neceſſarius ad hanc partium poſitionem. Sed prior poſitio partium non addit ſupra quantitatem niſi relationem partium, & ideo ſecundum id quod eſt abſolutum, ad idem prædicamentum quantitatis pertinet: ergo eadem proportionem ſitus præter relationes nihil aliud dicere poſſet, quam ipſum Vbi.

Prima ſententia quod ſitus ſit denominatio extrinſeca, reſcinditur.

I. In hoc prædicamento explicando non habet locum ſola denominatio intrinſeca, in qua aliqui ponunt omnes rationes ſex poſteriorum prædicamentorum: quam ſententiam generaliter tractat, & late defendit Fonſeca 5. Metaphyſ. ca. 15. quaſt. 7. nihil

I. *Varia ſitus acceptiones*

II.

Hhh 2

tamen